

OBSAH

ÚVOD	15
KAPITOLA PRVNÍ	
PRAŽSKÉ TEOLOGICKÉ STUDIUM V LETECH 1939–1945	23
1.1 Situace do 17. listopadu 1939	23
1.2 Od 17. listopadu 1939 do 17. června 1942	27
1.3 Od 18. června 1942 do 16. května 1945	32
1.4 Poválečná obnova teologické fakulty	37
KAPITOLA DRUHÁ	
STAV TEOLOGICKÉHO STUDIA NA POČÁTKU KOMUNISTICKÉ	
DIKTATURY	43
2.1 Katolická církev	43
2.1.1 Teologické fakulty	43
2.1.2 Diecézní bohoslovecká učiliště	47
2.1.3 Řádová bohoslovecká učiliště	49
2.1.4 Učitelé teologických fakult a učilišť v r. 1949–50	50
2.1.5 Počet studentů katolické teologie v roce 1948	56
2.1.6 Neškolské formy teologického studia	57
2.2 Nekatolické církve	58
2.3 Právní statut katolických teologických fakult a učilišť	59
2.3.1 Teologické fakulty	59
2.3.2 Diecézní a řádová bohoslovecká učiliště	63
KAPITOLA TŘETÍ	
POČÁTKY POSTUPU PROTI TEOLOGICKÉMU STUDIU (1948–1950) ...	65
3.1 První ingerence (1948–49)	65
3.1.1 Přípravné stadium	65
3.1.2 Působení akčních výborů a inspekčních komisí	67
3.1.3 Ustavení lektora společenských nauk	71
3.1.4 Začátky tvrdého kurzu	77

3.1.5	Církevní zákony	80
3.1.6	Příprava redukce teologického studia	82
3.2	Redukce teologického studia (duben–červen 1950)	84
3.2.1	Stav teologického studia počátkem dubna 1950	84
3.2.2	Likvidace řádových bohosloveckých učilišť	86
3.2.3	Likvidace řeckokatolické Vysoké školy bohoslovecké	87
3.2.4	Vyčlenění teologických fakult z univerzit	88
3.2.5	Reakce teologických fakult	90

KAPITOLA ČTVRTÁ

REORGANIZACE TEOLOGICKÉHO STUDIA (KVĚTEN–ZÁŘÍ 1950)

4.1	Příprava reorganizace	93
4.2	Prověrky bohoslovců	100
4.3	Pokus o politické školení profesorů teologických učilišť	102
4.4	Vládní nařízení o bohosloveckých fakultách	103
4.5	Likvidace olomoucké fakulty a diecézních učilišť	108
4.6	Organizační statut bohosloveckých fakult a reforma studia	109
4.7	Kanonická problematičnost reorganizace	113
4.8	Reakce biskupů	115
4.9	Postoj Svatého stolce	128
4.10	Profesorský sbor a představení semináře	134
4.11	Nábor studentů	140

KAPITOLA PÁTÁ

POČÁTKY CYRILOMETODĚJSKÉ BOHOSLOVECKÉ FAKULTY (1950–1954)

5.1	Reorganizace v propagandě	145
5.2	Hlavní linie vývoje mezi říjnem 1950 a červnem 1952	148
5.2.1	Studium a studenti	148
5.2.2	Profesorský sbor a představení semináře	151
5.3	Hlavní linie vývoje mezi červnem 1952 a červnem 1953	154
5.4	Vystěhování fakulty do Litoměřic	158
5.5	Završení reorganizace teologických studií	163
5.6	Úvahy SÚC o převedení fakult do správy církvi	164
5.7	Výsledek postupu státní moci v polovině roku 1954	166

KAPITOLA ŠESTÁ

V MEZÍCH MOŽNÉHO (1954–1967)

6.1	Hlavní linie vývoje	169
6.2	Prodloužení studia (1955)	178
6.3	Otázka zřízení stolice liturgiky (1965–66)	184
6.4	Výhledový plán (1966–67)	188
6.5	Přijímání uchazečů	192

KAPITOLA SEDMÁ

NADĚJE A ZKLAMÁNÍ (1968–1974)	197
7.1 Doba Pražského jara (březen–srpen 1968)	197
7.1.1 Počátky	197
7.1.2 Fakulta a Dílo koncilové obnovy	202
7.1.3 Postoj fakulty k událostem	203
7.1.4 Osmělení	204
7.1.5 Snaha o návrat do Prahy	207
7.1.6 Jednání předsednictva ÚV KSČ	209
7.1.7 Další snaha o návrat do Prahy	211
7.1.8 Dopis biskupů o uspořádání teologického studia	211
7.1.9 Kauza čestných doktorátů	213
7.2 Doba přednormalizační (září 1968 – březen 1970)	213
7.2.1 Snaha o zřízení konzultačního střediska v Praze	213
7.2.2 Zahájení akad. roku 1968–69	215
7.2.3 Obnova pedagogického sboru	216
7.2.4 Spolek katolických bohoslovců	219
7.2.5 Snaha o včlenění do Univerzity Karlovy a o zařazení do resortu vysokého školství	221
7.2.6 Svatý stolec a kanonické postavení fakulty	222
7.2.7 Pokus o revizi statutu a studijního a zkušebního řádu	223
7.2.8 Katechetické studium v Praze	224
7.2.9 Další obnovné kroky	226
7.3 Doba protonormalizace (duben 1970 – červen 1974)	228
7.4 Přijímání uchazečů	233

KAPITOLA OSMÁ

POBOČKA V OLOMOUCI (1968–1974)	239
8.1 Doba Pražského jara (březen–srpen 1968)	240
8.2 Doba přednormalizační (září 1968 – březen 1970)	244
8.2.1 Zřízení pobočky	244
8.2.2 Zahájení činnosti	247
8.2.3 Žádost o obnovu teologické fakulty v plném rozsahu	248
8.2.4 Dálkové studium	251
8.2.5 Otevření třetího ročníku	255
8.2.6 Návrhy na změnu právních předpisů	257
8.2.7 Období nejistoty	259
8.2.8 Memorandum moravskoslezských ordinářů	261
8.3 Doba protonormalizace (duben 1970 – červen 1974)	263
8.3.1 Rozhodnutí o postupném uzavření pobočky	263
8.3.2 Žádost o nové projednání memoranda	265
8.3.3 Ukončení činnosti olomoucké pobočky	265

KAPITOLA DEVÁTÁ	
ČAS SAMOTOTALITY (1974–1989)	267
9.1 Personální politika	268
9.2 Pokus o reformu studijního plánu	275
9.3 Otázka kanonického postavení fakulty	278
9.3.1 Sapientia christiana	280
9.3.2 Čestné doktoráty	283
9.3.3 Intervence Svatého stolce	285
9.4 Požadavky kard. Františka Tomáška	287
9.4.1 Propedeutický kurz	288
9.4.2 Studium v zahraničí	290
9.4.3 Fakulta na Moravě	291
9.4.4 Učiliště pro vzdělávání jáhnů	293
9.5 Přijímání uchazečů	294
9.6 Stav fakulty na počátku roku 1989	300

KAPITOLA DESÁTÁ	
EPILOG ROKU 1989–1990	303
10.1 Sametová revoluce na CMBF	303
10.2 Obnova pedagogického sboru	305
10.3 Reinkorporace do svazku univerzit	309
10.4 Promeškaný kairos	311

KAPITOLA JEDENÁCTÁ	
UČITELÉ TEOLOGICKÉ FAKULTY V LETECH 1950–1989	313
11.1 Obory církevních studií a jejich učitelé	317
11.1.1 Fakulta v Praze (1950–53) a v Litoměřicích (1953–89)	317
11.1.1.1 Křesťanská filosofie	317
11.1.1.2 Fundamentální teologie	317
11.1.1.3 Starý zákon	317
11.1.1.4 Nový zákon	317
11.1.1.5 Dogmatická teologie	318
11.1.1.6 Morální teologie	318
11.1.1.7 Pastorální teologie	318
11.1.1.8 Liturgika	319
11.1.1.9 Církevní dějiny a patrologie	319
11.1.1.10 Církevní umění, křesťanská archeologie a ochrana památek	319
11.1.1.11 Církevní právo	319
11.1.1.12 Pedagogika a katechetika	320
11.1.1.13 Církevní zpěv	320
11.1.1.14 Latina a řečtina	320
11.1.1.15 Hebrejština a semitské jazyky	321

11.1.1.16	Církevní slovanština	321
11.1.1.17	Další předměty	321
11.1.2	Pobočka v Olomouci (1968–74)	322
11.1.2.1	Křesťanská filosofie	322
11.1.2.2	Fundamentální teologie	322
11.1.2.3	Starý zákon	322
11.1.2.4	Nový zákon	322
11.1.2.5	Dogmatická teologie	322
11.1.2.6	Morální teologie	322
11.1.2.7	Pastorální teologie	322
11.1.2.8	Liturgika	323
11.1.2.9	Církevní dějiny a patrologie	323
11.1.2.10	Církevní umění a křesťanská archeologie	323
11.1.2.11	Církevní právo	323
11.1.2.12	Pedagogika a katechetika	323
11.1.2.13	Církevní zpěv	323
11.1.2.14	Latina a řečtina	323
11.1.2.15	Hebrejšťina	324
11.1.2.16	Církevní slovanština	324
11.1.2.17	Další předměty	324
11.2	Portréty jednotlivých učitelů	324
11.2.1	Adámek, Jarolím (1915–1969)	324
11.2.2	Adámek, Milan (1941)	325
11.2.3	Balcar, Otokar (1907–1983)	326
11.2.4	Bartůňek, Václav (1898–1985)	327
11.2.5	Batušek, Jiří (1919)	329
11.2.6	Bayer, František (1905–?)	330
11.2.7	Benda, Vladimír (1927)	330
11.2.8	Beneš, Jaroslav (1892–1963)	332
11.2.9	Beneš, Josef (1905–1979)	334
11.2.10	Bouše, Zdeněk Bonaventura (1918–2002)	335
11.2.11	Bradáč, Josef (1920–1986)	336
11.2.12	Cibulka, Josef (1886–1968)	338
11.2.13	Cikrle, Vojtěch (1946)	340
11.2.14	Čejka, Gustav (1927)	341
11.2.15	Hermach, Josef (1924–2002)	342
11.2.16	Hladík, Dušan (1959)	342
11.2.17	Hrdý, Antonín (1888–1954)	343
11.2.18	Hronek, Josef (1890–1954)	344
11.2.19	Huber, Jiří (1932)	346
11.2.20	Janhuba, František (1939)	347
11.2.21	Jaroš, Jan (1909–1985)	347

11.2.22 Jedlička, František (1920–1984)	348
11.2.23 Kadlec, Jaroslav (1911–2004)	349
11.2.24 Kasan, Josef (1905–1965)	352
11.2.25 Kleveta, Antonín (1904–1969)	352
11.2.26 Knödl, Josef (1939–1993)	353
11.2.27 Koronthály Vladimír (1951)	354
11.2.28 Koronthályová, Markéta (1952)	354
11.2.29 Kotalík, František (1917–1993)	356
11.2.30 Koukl, Josef (1926)	357
11.2.31 Kouřil, Jaroslav (1913–1981)	358
11.2.32 Kovařík, Bohumil (1902–1975)	359
11.2.33 Krátký, Stanislav (1922)	359
11.2.34 Kryštofský, Vladimír (1909–1986)	360
11.2.35 Kubalík, Josef (1911–1993)	361
11.2.36 Lang, Bohumír (1924)	363
11.2.37 Luska, Josef (1907–1990)	364
11.2.38 Mádr, Oto (1917)	365
11.2.39 Martinů, Vojtěch (1911–1995)	366
11.2.40 Martiš, Libor (1913–?)	367
11.2.41 Matějka, Jan (1932)	367
11.2.42 Medek, Václav (1922–1982)	368
11.2.43 Merell, Jan (1904–1986)	370
11.2.44 Michal, Jaroslav (1911–1988)	372
11.2.45 Němeček, Jan (1896–1968)	373
11.2.46 Novák, František (1919–1999)	374
11.2.47 Novák, Stanislav (1917–2006)	375
11.2.48 Olejník, Josef (1914)	376
11.2.49 Opatrný, Jan (1895–1968)	378
11.2.50 Panuška, František (1909–1992)	378
11.2.51 Pluhař, Emil (1913–2004)	380
11.2.52 Pokorný, Ladislav (1915–2000)	381
11.2.53 Poul, Josef (1910–1990)	383
11.2.54 Prokop, Stanislav (1946)	384
11.2.55 Racek, Miloslav (1925–1980)	385
11.2.56 Rosenreiter, Lubomír (1929–1981)	385
11.2.57 Ryška, Josef (1915–2006)	386
11.2.58 Sahan, Karel (1899–1972)	387
11.2.59 Salajka, Antonín (1901–1975)	388
11.2.60 Sporer, Antonín (1940)	389
11.2.61 Stratil, Václav (1911–1993)	390
11.2.62 Studený, Jaroslav (1923)	390
11.2.63 Šanda, Vojtěch (1873–1953)	392

11.2.64 Šíma, Josef (1889–1970)	393
11.2.65 Šuránek, Antonín (1902–1982)	394
11.2.66 Tichý, Ladislav (1948)	396
11.2.67 Tkadlčík, Vojtěch (1915–1997)	397
11.2.68 Tobola, Jaromír (1916–1988)	399
11.2.69 Vaněk, František (1916–1986)	400
11.2.70 Víšek, František (1911–?)	400
11.2.71 Vlach-Vrutický, Josef (1897–1977)	401
11.2.72 Vymětal, František (1920–2000)	401
11.2.73 Wiesner, Hynek (1940)	402
11.2.74 Wolf, Václav (1937)	403
11.2.75 Zahradník, Jaroslav (1908–?)	404
11.2.76 Zedníček, Miroslav (1931)	405
11.2.77 Zemanec, Václav (1925)	406
11.2.78 Zlámal, Bohumil (1904–1984)	406
11.2.79 Zvěřina, Josef (1913–1990)	408
PŘÍLOHY	411
1. Arcidiecézní bohoslovecké učiliště – Učitelé a předměty	411
2. Arcidiecézní bohoslovecké učiliště – Počet zapsaných studentů	413
3. Arcidiecézní bohoslovecké učiliště – Počet zapsaných řeholníků	414
4. Funkcionáři CMBF v letech 1950–1990	416
5. Počet studentů CMBF v letech 1950–1990	417
5.1 Posluchači v letech 1950–60	417
5.2 Posluchači v letech 1960–70	418
5.3 Posluchači pobočky v Olomouci v letech 1968–74	418
5.4 Posluchači v letech 1970–80	419
5.5 Posluchači v letech 1980–90	419
5.6 Vývoj počtu posluchačů v letech 1950–89	420
5.7 Vývoj počtu posluchačů 1. ročníku v letech 1950–89	420
5.8 Přijímací zkoušky v l. 1979–89	421
6. Doktorské promoce na CMBF v letech 1950–1989	422
6.1 Řádné doktoráty	422
6.2 Počet řádných doktorských promocií v letech 1950–1989	425
6.3 Čestné doktoráty	426
7. Dozor StB nad Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultou	426
7.1 Ve světle registračních protokolů	427
7.2 Ve světle diplomových prací	429
Tab. 1 Seznam učitelů CMBF evidovaných v registračních protokolech jako spolupracovníci StB	432
Tab. 2 Seznam osob evidovaných v registračních protokolech jako spolupracovníci StB, jež byly možná učiteli CMBF	434

Tab. 3 Objektové svazky evidované v registračních protokolech StB, jež se týkají CMBF	435
Tab. 4 Seznam ordinářů spojených s CMBF a evidovaných v registračních protokolech jako spolupracovníci StB	436
DODATEK	
VZNIK CMBF VE VZPOMÍNKÁCH JANA MERELLA A GUSTAVA ČEJKY	437
1. Úvod	437
2. Jan Merell	440
3. Gustav Čejka	450
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	459
BIBLIOGRAFIE	461
1. Archivní prameny	461
2. Publikované prameny a edice dokumentů	466
3. Periodika	469
4. Literatura	470
JMENNÝ REJSTRÁK	515